

УДК 616. 31 (092) ПАНЧОХА В.П

Є.Н. Дичко

ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА ВАСИЛЯ ПАВЛОВИЧА ПАНЧОХИ (до 95 – річчя від дня народження)

Одним із фундаторів стоматологічного факультету Дніпропетровської медичної академії та вітчизняної сучасної наукової та практичної стоматології став професор Василь Павлович Панчоха, якому в поточному році виповнюється 95 років. Він був засновником та науковим керівником виконання і впровадження нових прогресивних технологій, матеріалів, методик та конструкцій у надважливому розділі стоматології, яким є ортопедична стоматологія в масштабах Придніпровського регіону України та за її межами.

Підготовка та удосконалення кваліфікації фахівців з цієї професії стали високою метою життя Василя Павловича, з якого більшість років своєї діяльності він провів у Дніпропетровську. Створивши та керуючи кафедрою ортопедичної стоматології в медичній академії, професор В.П. Панчоха став визнаним вітчизняним вченим, педагогом та лікарем, який втілює визначний талант у медичній науці та практиці.

Народився Василь Павлович 21 лютого 1920 року в Барському районі на Вінниччині в багатодітній селянській сім'ї. Батько хлопця мав середню торгівельну освіту і працював на посаді голови споживспілки району, а мати була домогосподаркою. Василь охоче навчався в сільській школі району та виявляв хист до історії та літератури. По закінченню школи Василь Павлович продовжив навчання за бажаним медичним фахом у медичному училищі м. Проскурова (Хмельницька область), де в 1938 році отримав диплом фельдшера. З цього року він був призначений завідуючим хірургічного кабінету районної амбулаторії м. Берездов Кам'янець – Подільської області.

Через рік, у зв'язку з початком фінської війни В.П. Панчоха було мобілізовано до Червоної Армії як військового фельдшера медико-санітарного батальйону стрілецької дивізії. Почався складний та героїчний етап життя майбутнього

професора стоматології – активного учасника Фінської та Другої Світової війни. Майже 7 років життя та діяльності Василя Павловича було пов'язано зі службою в Червоній Армії. У складних умовах бойових дій Західного фронту військовий фельдшер В.П. Панчоха проявив героїзм та хоробрість на передовій, захищаючи дорогу на Москву. Окрім надання медичної допомоги бійцям на полі бою, йому часто доводилось захищати себе та поранених солдатів зі зброєю в руках.

У складних умовах бойових дій, тримаючи

кругову оборону від фашистської навали, полк В.П. Панчохи попав в оточення і бійців захопив у полон ворог. Але з групою полонених йому вдалось очолити втечу до лісів Білорусії, де вони були зараховані до складу радянських партизанів. Із середини 1942 по зиму 1944 року В.П. Панчоха виконував бойові завдання партизанського загону на території Білорусії та Західної України, а після визволення рідних земель та приєднання загону до складу Радянської Армії В.П. Панчоха з військами звільняв Прусію, Польщу, Німеччину та Берлін від фашистів у складі 1-го Білоруського фронту.

Ще в роки партизанських походів Василь Павлович одружився з медсестрою загону Катериною Остапівною Матвійко, яка подарувала йому двох доньок – Галину та Наталію. Якщо старша донька пов'язала свою долю з інженерним фахом у системі Південного машинобудівного заводу, то молодша – доцент Н.П. Алексєєнко – визначний ортодонт, викладач кафедри дитячої стоматології рідної Дніпропетровської медичної академії.

За героїчні дії під час Другої Світової війни Вітчизна нагородила Василя Павловича двома орденами Червоної Зірки, двома орденами Вітчизняної війни II ступеня, медалями за взяття м.м. Кенігсбега і Берліна, За бойові заслуги,

Перемоги над Німеччиною та Партизану Вітчизняної війни II ступеня.

Після війни у вересні 1945 року подружжя Панчохи повернулося до м. Києва, а демобілізований воїн Василь Павлович став працювати в системі столичної швидкої медичної допомоги. Та бажання бути лікарем не покинуло молодого фельдшера і він вступає до Київського медичного стоматологічного інституту. Ще в студентські роки він захопився дослідницькою роботою і деякий час працював науковцем у відділі патофізіології Київського інституту переливання крові.

У 1953 році В.П. Панчосі запропонували посаду науковця відділу ортопедичної стоматології Одеського НДІ стоматології (зав. доц. Є.Б. Лемберг), де він працював до 1965 року і де виконав дисертаційне дослідження та отримав науковий ступінь кандидата медичних наук. У цей час ним здійснено декілька важливих наукових розробок з проблем складного зубощелепного протезування та шинування, що знайшло підтримку вітчизняних фахівців професорів О.І. Євдокимова та В.Ф. Рудько (м. Москва). А клініки хірургічної та ортопедичної стоматології країни стали використовувати авторський корегуючий апарат В.П. Панчохи, що прискорював терміни видужання при складних пошкодженнях щелепних кісток. Це підтвердило високий авторитет науковця серед стоматологічного товариства не лише в Україні, а і в межах усієї країни.

Минав час, і в 1963 році в одному з визнаних медичних ВНЗ – Дніпропетровському медичному інституті – був відкритий стоматологічний факультет, ініціатором створення якого став відомий вчений професор Є.С. Малевич. Він же очолив деканат факультету, а також першу профільну кафедру факультету – хірургічної стоматології. Євген Степанович запропонував талановитим молодим науковцям В.П. Панчосі (м. Одеса) та Г.І. Сироті (м. Харків) створити та очолити нові кафедри. У 1965 році В.П. Панчоха організував першу в Придніпровському регіоні кафедру ортопедичної стоматології, якою керував 27 років аж до 1992 року. Разом із своїми помічниками з м. Одеси кандидатом медичних наук ортодонтом О.М. Зошук та В.В. Каменевим, які погодились на посаду асистента кафедри, була виконана масштабна організаційна, методична, виховна, наукова, консультативно-лікувальна та громадська робота. Створена оптимальна матеріально-технічна база, навчальні пропедевтичні та клінічні класи, власна технічна лабораторія для зуботехнічних робіт, а також проблемна наукова лабораторія з розборки нових

технологій та матеріалів для ортопедичної стоматології та зубного протезування, в тому числі з використанням високих вакуумо-плазменних технологій. Особливу увагу В.П. Панчоха приділяв формуванню викладацького складу кафедри, залучивши молодих талановитих лікарів, у тому числі Н.О. Негусторову, А.І. Замурейко, О.І. Харченко, М.К. Драгобецького, а через якийсь час випускників свого факультету П.Г. Герасимчука, Л.О. Зайцева, Е.М. Василенко, М.В. Ющенко до науково-педагогічної праці.

У 1973 році В.П. Панчоха успішно виконав та захистив докторську дисертацію з актуальної науково-практичної проблеми складного зубощелепного протезування. Разом з університетом та НДІ чорної металургії, провідними вченими м. Дніпропетровська та м. Кривого Рогу виконано оригінальні наукові дослідження щодо нових матеріалів та технологій для зубного протезування, використання електро-вакуумної технології стійкого покриття протезів сплавом нітриду титану тощо.

Творче натхнення педагогічного складу кафедри вилилось у публічному захисті 12 дисертаційних робіт учнів професора В.П. Панчохи, публікації понад 150 наукових повідомлень у провідних виданнях країни, трьох монографіях, 8 патентах на винаходи та 26 авторських свідоцтвах. Наукові досягнення Василя Павловича знайшли своє відображення в науковій та монографічній літературі зі стоматології та матеріалознавства.

Професор В.П. Панчоха певний час обіймав посаду декана стоматологічного факультету, декілька років очолював Дніпропетровську асоціацію стоматологів, був у керівних структурах республіканської асоціації стоматологів. За сумлінну працю з підготовки лікарських кадрів для держави, плідну наукову та лікарську роботу професор В.П. Панчоха мав високе та почесне звання Заслуженого лікаря України.

У 2007 році професор Панчоха Василь Павлович пішов з життя. По собі він залишив гідну спадщину, як видатний вчений, педагог вищої медичної школи, чудовий лікар та громадський діяч. Тисячі випускників Дніпропетровської медичної академії, які працюють лікарями в усіх регіонах України та за її межами, його учні та співробітники факультету, численні хворі ніколи не забувають чуйного, талановитого, порядного, високопрофесійного фахівця та просто добру людину, свого Вчителя – професора Панчохи Василя Павловича.

Стаття надійшла до редакції
17.09.2014